

hifimedia

30 KN 3.76 EUR 900 SIT 200 DIN 7 KM 190 DEN #74 / 2008.

MULTIMAGAZIN

TEMA BROJA:

SACD PLAYERI

Denon DCD-1500AE,
EMM Labs SACD-SE,
Marantz SA7003

ISSN 1331-1735
01208
91771331173008

Harman/Kardon DMC 1000: digitalni medijski centar

GLAZBA Povratak Grace Jones, Ry Cooder, Universal na vinilu, 56 recenzija rocka, jazza i klasike

FILM Spaghetti westerni Ne propustiti u kinu: Valkyrie, Revolutionary Road, Doubt, Yes Man, Che

NA TESTU JBL LS60, Selficaudio Cirus, Acoustic Energy AE1, Technics SL-1210MK5, Audia Flight CD One, Arcam FMJ17, Atoll CD 80 MK3, Exposure 2010S, Meridian F80, Furutech TP80E, Panasonic TX 32 LZD 85, Oppo DVD 983H, D-Link DNS-323 & DSM-510, Panasonic Lumix G1, Casio Exilim EX-F1, Samsung VP-HMX20C

Vrlo podnošljiva lakoća reprodukcije

Ima ljudi koji traže točne i analitične zvučnike, koji će imati svojevrsni odmak od glazbe koju reproduciraju. LS60 njihova je suprotnost: miran je, samozatajan, ugodan, topao i nenametljiv

piše: **Neven Kos**

Sjećam se kako sam prije ohoho vremena s velikim zanimanjem i oduševljenjem čitao u specijaliziranom tisku recenzije o JBL-u S2600. S ogromnom hornom i dominantnim, velikim, papirnatim basom, bio je to u to vrijeme jedan od najboljih i najpoželjnijih zvučnika, ali skup do bola (3.500 funti u to vrijeme je bio ogroman novac). Od tada je prošlo dvanaest godina, zahtjevi tržišta ponešto su se izmijenili, stereo reprodukcija prepustila je pozicije drugim vidovima konzumacije glazbe, ali kod okorjelih, glad za dobrim zvukom je ostala. JBL je novom serijom LS nastojao donekle vratiti taj duh kada je audio bio na jednom od svojih vrhunaca; korištenjem posebnih rješenja iz tog vremena na neki način oživiti i duh tog vremena. Doduše, upotreba zvučničkih sustava s trubom i nije baš nikada posve izašla iz mode, ali JBL sada i pristupačnu kategoriju zvučnika obogaćuje rješenjima koja su se u povijeti pokazala dobrima, zanimala su publiku, za mnoge su bila preskupa, a samom JBL-u su donijela mnoge ugodne trenutke slave i prepoznatljivosti.

Tehnički opis

Poveznica današnje LS serije čija je perjanica model LS80 ovjenčan nagradom EISA za zvučnik godine, s navedenim modelom S2600 je upravo visokotonski zvučnik s hornom. Vrijeme čini svoje pa LS serija danas mora zadovoljiti i dodatne kriterije i druge namjene (na primjer, uklopavanje u sustave kućnog kina što bi s ogromnim S2600 bilo dosta teško). Vremena su teška, steže se remenje, pa je i racionalizacija uvjetovala da je horna kod novih modela manja, kao uostalom i bas driveri i cijela kutija.

Posebnosti ovog zvučnika svakako započinju s upotrebom bi-radikalne horne. Napomenimo kako LS serija dijeli filozofiju, ali i neka rješenja kao što je visokotonski driver, s vrhunskim serijama zvučnika JBL-a, Project K2 i Array. Ova horna, osim povećanja efikasnosti, brine i za vjernu i realističnu prostornu rekreaciju zvuka zahvaljujući disperziji sve tamo do 40kHz. U ovu hornu je ugrađen visokotonski kompresijski driver oznake 176Nd, s 50mm titanijskom membranom i superlakom aluminijskom

zavojnicom. Magnet je neodimski – malen, lagan, ali snažan – dodatno dampiran i hlađen ferofluidom.

Ultravisokotonska jedinica (oznaka 015M) zadužena za reprodukciju frekvencija iznad osam kiloherca sastoji se od lagane, brze i čvrste 19mm membrane od poliamida koju pogoni također ferofluidom hlađen neodimski magnet s odličnim termalnim karakteristikama. Posebnost visokotonca jest da su membrana, ovjes i zavojnica izliveni zajedno, kako bi se prevenirao gubitak signala. Ovalna kratka hornica kontrolira usmjerenost energije visokotonskog područja i omogućava nježno akustičko spajanje sa srednjetonkim driverom. Bas driveri su dugohodnih kartonskih membrana (čiji zvuk mnogi smatraju najprirodnijim) s kaptonskom zavojnicom za bolju disipaciju topline, promjera 16,5 cm i gornjom reznom frekvencijom od 400 za donji, odnosno 2000Hz za gornji driver.

Frekvencijska skretnica zaslužna je za 3,5 sistemsku narav zvučnika. Odvaja frekvencije za donji bas driver, gornji, visokotonac i super-visokotonac i kao takva je odgovorna za neprimjetnu povezanost zvučničkih jedinica u zvučno smislenu cjelinu. Upotrijebljeni dijelovi su visoke kvalitete i audiofilskog pedigreea. Skretnica je također pripremljena za biwiring. Bas refleksi otvor relativno velikog promjera smješten je na stražnju stranu kutije. Kutija je nepravilnog oblika radi boljeg umrtvljenja i smanjenja unutarnjih rezonancija, načinjena je od medijapana, sa sjajno lakiranim bočnim stranicama izrađenim od ebanovine. Zvučnik je isporučan s gumenim nožicama i šiljcima, pa birajte.

Slušni test

U slušaonici se JBL snašao odlično. Izgled po strani, zvukom su kutije pokazale da će ovo biti zanimljivo druženje. Zašto zanimljivo? Jer je od početka zvučao kao zvučnik suprotnosti. Je li riječ o neusviranosti ili nečem trećem, prvih dana testa nije bilo jasno, ali LS60 je zvučao pomalo nazalno i prigušeno, bez čujnih i prepoznatljivih detalja. Nakon neprestanog sviranja u trajanju od tri dana, evo ga! LS60 se pretvorio u jedan od najjednačenijih zvučničkih sustava koje sam imao prilike isprobati u svojoj slušaonici. Zvuk je naprosto bio ubitačno ujednačen, muzikalan, prihvatljiv i

nekako – pošten! Ona nazalnost, čujna u prvim trenucima po uključivanju u sustav nestala je iako će iskusnom uhu biti razvidno kako je riječ o zvučničkoj kutiji, inherentnoj karakteristici kojoj ne mogu uteći ni napredniji, niti skuplji dizajni. Oni pak koji zvuče kao da kutije nema, koštaju po desetke tisuća (valutu izaberite sami). No, dosta o kutijama. Kako stvarno zvuči LS 60? U playeru se našao fantastični disk Chrisa Thomasa Kinga, The Roots. Samozatajan, hladan i pomalo odsutan, ali tehnički savršen i potpuno virtuozan blues osebnog majstora, zvučao je sasvim ugodno i s mnogo detalja, čak i pri tihoj slušanju. Potpuno oprečni

dojam onome s početka slušanja, ali, napomenimo ponovno, nakon perioda usviravanja. Blage koloracije zvučničkog sustava ovdje su dobrodošle jer su glasu dali volumen i tjelesnost, dok je gitara zvučala prezentno i ugodno, iako ne i tako detaljno i iskričavo kao kod skupljih zvučnika koje sam nedavno imao prilike slušati (Definitive Technology Mythos ST i DALI 400 MkII). Osim što je povezanost po cijelom spektru odlična isto je takva stereo slika. Rekreacija prostora pokazala se tijekom testa kao jedna od najvećih kvaliteta LS60. Zvučnik je naime uvijek stvarao široku, duboku i slojevitvu zvučnu pozornicu, koju je naprosto bilo

nemoguće ne zamijetiti. Pridodate tome još i sweet spot, skoro veličine slušaonice, pa mislim da postaje jasno kako pred sobnom imamo dobro osmišljen i realiziran proizvod. Vokal je čvrsto pozicioniran u sredini stagea, bez kolebanja, a gitara ugodna s jasno ocrtanima dimenzijama trupa i materijala od kojega je sazdana. Pa i prateći vokali na «O Brother Where Art Thou?» su lijepo uklopljeni u cjelinu i jasno čitljivi, s odličnom atmosferom. Inače, oko vokala je toliko zraka da se, posebice na ovom disku, lijepo naslućuje ambijent i vrijeme odjeka i studija u kojemu je snimano. Slušajući trubu u izvedbi baro-

JBL LS60	
Frekvencijski opseg (-10dB):	40Hz – 40kHz
Frekvencijski opseg (-3dB):	48Hz – 38kHz
Snaga (kontinuirana/vršna):	75W/300W
Maksimalna preporučljiva snaga pojačala:	150W
Osjetljivost (2.83V @ 1m):	87dB
Susretne frekvencije:	400Hz, 6dB/oktavi; 2kHz; 8kHz; 24dB/oktavi
Nominalna impedancija:	6 Ohma
Dimenzije (V x Š x D):	1004 x 222 x 343mm
Masa	26,6kg/kom
Cijena:	14.880,00 kn
INFO:	Media Audio, Tel. 021/323 550; www.mediaaudio.hr

Sustav

CD player: Exposure 3010s; Integrirano pojačalo: PassLabs INT-150; interkonekcijski kabeli: Anticible IC, Kimber PBJ, Wireworld Atlantis III; zvučnički kabel: Anticible; mrežni kabeli: Wireworld Stratus 5 i Aurora 5-2; Stalac: Rondo

Korištena glazba:

Charlie Haden - Nocturne (Gitanes), 2001. • Stacey Kent - Let Yourself Go (Candid), 1999., Love is the Tender Trap (Candid), 1998. • Chris Thomas King - The Roots (21st Century Blues Records), 2003. • Baroque Trumpet Concertos, (Seraphim Classics), 1997. • Albinoni - Oboe Concertos, Vol. 3, Oboe Concerti, Op. 7, Nos. 5, 6, 11 & 12, and Op. 9, No. 12 String Concerto, Op. 7, No. 4 (Naxos), 1995. • Eva Cassidy - Live at the Blues Alley (Blix Street), 1998. • Seal - Best 1991-2004 (Warner Bros) 2004.

hifimedia
PREPORUKA

knih kompozicija na disku Baroque Trumpet Concertos, zvuk je i dalje bio fluidan, s čvrsto pozicioniranim instrumentom te je bio pravi gušt slušati ovaj disk. Osim ugođe, jasan, razgovjetan i upečatljiv tremolo trube, odlična prostorna rekreacija i raspored lijevo-desno, slušatelja drže u interesu i lako kompenziraju one sitne, već spomenute nedostatke u zvuku - naznaka nazalnosti ili prigušenost detalja.

Nakon dugo vremena u CD sam stavio i Sealov dupli disk s presjekom njegove karijere. Kod akustičnih izvedbi uočljiv je malo povučen vokal, ali s velikim instrumentima oko njega, koji su potpuno ispunili prostor oko zvučnika. U svakom slučaju zanimljiva reprodukcija, kojoj pridonosi i jedna humana, topla kvaliteta ljudskog glasa, s već spomenutom tjelesnosti. Sve u svemu, impresivan doživljaj. Reprodukcijski CD-a Charliea Hadena i njegovog diska s kubansko-meksičkim laganicama pod nazivom Nocturne zvuči upravo kako se disk i zove – malo mračnije i zagasi-tije. Gomila briljantnih muzičara s lakoćom je stala u male LS60. Zvučnik ih je poredao bez muke te bez kompleksa pružio priliku da se dopadnu slušateljima kroz jednu drugačiju prezentaciju – izrazito humanu, ugodnu s odličnim basom i malo povučenim ali

vrlo muzikalnim srednjotonskim područjem. Na prvoj kompoziciji tenor saksofon Joea Lovana je krasan i topao, dok genijalnost Gonzala Rubalcabe izvire iz svakog toplog, ugodnog i mekog tona njegova klavira. Ako već niste shvatili – riječ je o jednom muzikalnom, ugodnom zvučniku bez pretenzija da puca iz najteže hi-fi ili high-end artiljerije, već da vlasnicima pruži pregršt ugodnih trenutaka slušanja glazbe, bez da vlasnik razmišlja je li dobro uložio svoj novac. Očito je kako je riječ o rijetkom dometu u hi-fi-u, ali i o najboljoj konstruktorskoj imaginaciji koja je dovela do ovako kompletnog proizvoda.

Akustična gitara Pata Methenya na istom disku je dobro prenesena i fino se svojom kompliciranom harmoničkom strukturom uklapa u doživljaj ovog diska. Samozatajni kontrabas Charliea Hadena zvuči jasno, pastozno, duboko, točno i precizno, bez suvišnih muljanja, te nerijetko slušatelj ima dojam skoro kao da i nije riječ o bas refleksnom ustroju (ipak, shvatite ovo više kao figuru nego činjenicu). Reprodukcijski basa je subjektivno dublja i voluminoznija nego što brojke iz tehničkih specifikacija sugeriraju. U ovom segmentu zvučnik se pokazuje kao «kontrol-frik». Naime, zvuk je zategnut i vođen, ali nika-

Bas driver - dugohodne kartonske membrane

da ne zvuči umjetno ili ne prirodno. Pa i kad po stoti put poslušate klavir Rubalcabe i dalje oduševljava sposobnost LS60 da prenese posebnost i genijalnost muzičara i priznajem kako još nisam čuo ovog genijalca u tako dobrom izdanju kao preko LS60. Inače, na cijelom disku zvuk klavira pokazao se kao pravi partner ovom zvučniku, a neki od diskova (vidi okvir) su bili iznimni partneri zvučniku. Zanimljivo, koliko mi je bilo teško mijenjati dis-

ipak je na kraju testa stotinjak diskova bilo poredano ispred mene. Većinu sam ih preslušao, a neke i ponovno otkrio.

Zaključak

JBL LS60 jedan je od onih zvučnika koje i jest i nije teško bezuvjetno preporučiti. Naime, LS60 nije tipični hi-fi zvučnik koji će se oznojiti kako bi hipervjerno prenio sav glazbeni materijal i pred slušatelja na pladnju isporučio zadnji detalj. Ili pak sve instrumente odsvirao neprikosnoveno točno. Ima ljudi koji traže upravo takve, točne i analitične zvučnike, koji će imati svojevrsni odmak od glazbe koju reproduciraju. LS60 njihova je suprotnost: miran je, samozatajan, ugodan, topao i nenametljiv. Glazbu prenosi bez kompresije, a lakoća reprodukcije je očita.

Osim toga, LS60 glazbu prenosi i s emocijama koje su njeni stvaraoci u nju ugradili. U tome je LS60 posebno dobar. I namijenjen je očito onoj drugoj skupini: ljudima koji vole slušati glazbu kod kuće, opušteno. Potpuni izostanak bilo kakve agresivnosti u zvuku, dubok bas i odlična rekreacija prostora, čini ovaj zvučnik slušljivim na duge staze i s velikim brojem glazbenih žanrova. Od navedena dva pristupa uvijek izabirem ovaj drugi. Što se mene tiče - preporučljivo. Vrlo preporučljivo.

